

Издаје суботом.

Цијена:

За Црну Гору на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се поштанском
уштинцом непосредно админис-
трацији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отплатити новчаним
коју драго пошту; а коме је на-
ручије, може се претплатити
код г. Петра Рамадановића, књаж.
прн. агента у Котор и Дошени се
шиљу уредништву. Рукописи се
не враћају.За огласе плаћа се: за
сваку ријеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Примичући се концу године, ка-
да треба да затворимо рачуне, по-
лијамо овиме своје дужнике, да чим
прије исплате што нам који дугује
од „Гласа Црногорца.“

Ко и даље жели наш лист при-
мати, нека понови на пријеме прет-
плату.

На наш лист може се претпла-
тити: непосредно код *Управе К. Ц.
Држ. Штампарије Цетиње (Cettigne
— Montenegro)*, код *К. Ц. Оштра-
ништва Новина на Цетињу*, код *г. Нема
(штампка, нашег новлашћеног књижара
у Подгорици* и код *г. Петра Рамадановића
К. Ц. агента у Котору (Cattaro
— Dalmatien)*.

„Глас Црногорца“ стоји:

За Црну Гору на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт годи-
не 1 ф.За Аустро-Угарску, Босну и Хер-
цеговину на годину 6 ф., на по
године 3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године 10
фран., на четврт год. 5 фран.

На Управе К. Ц. Државне Штампарије.

Цетиње, 24 окт. 1897.

Број 779/Да.

Администрација
ЗВАННИЦИХ ЛИСТОВА.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Министар француски, г. Дебре,
отпутовао је са својом госпођом у
Фријуме.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЦЕТИЊЕ, 14 новембра.

Престони говор, којим је Његово
Величанство Фрањо Јосиф поздравно
делегације у царском двору у Бечу,
гласи:

Увјеравања о вјерној оданости
која сте Ми исказали, примам с искре-
ном захвалношћу.

Течајем задње године дао је по-
ложај на истоку повода многим боја-
њима, које се данас, хвала једнодушном
поступку великих сила, приказују
сретно одстрањеним. Јевропски конфе-
рат показао се је у то доба као мо-
ћан фактор за одстрањење источних
смутња, па и ако му није успјело, да
спријечи врло тугаливи ратни сукоб
између Турске и Грчке, то се ипак
има његовој неуморној и свјестној дје-
латности приписати, што се је тај сукоб
локализовао и на пошлетку интервен-
цијом власти докрајчио. Сад ће бити
задаћа јевропскога концерта, да при-
ступи уређењу одношаја на Криту,
које острво има да добије уз очување
сватанових суверених права одсејну
аутономију и тиме такођер јамство за
своју бољу будућност.

Са задовољством могу нагласити,
да су наши одношаји према свим си-
лама најбољи. Као што прије, тако и
данас сачињава наш савезни одношај
према Немачкој и Италији неусколе-
баву основу наше политике. Свеузд-

је задаћа Моје владе, да ту основу
чува и учвршћује.

К досадашњим гаранцијама мира
придошло је спријатељење са руском
царевином. Поповни састанци, што сам
их имао са руским Царем, увјерили
су ме, да нам се увјерења и пазори
слажу, те су засновали одношај међу-
собног повјерења између наших држа-
ва, који даљном консолидацијом обе-
ћаје за будућност само радосне појаве.

С осјећајем радосног задовољства
сјећам се посјета, којим Ме је немачки
Цар, Мој вјерни пријатељ и савезник,
овдје у Бечу а недавно у Будимпешти
обрдовао. Не мање се радосно сјећам
Свога прошлогодишњег боравка у Ру-
мунској, те посјете, што су Ми је
вратили Краљ и Краљица Румунска.

Чување интереса јевропског мира
бит ће и на даље главна задаћа Моје
владe, те се надам, да можемо у том
погледу с поуздањем ићи будућности
у суверет.

Ратна управа посветила је и ове
године при својим захтјевима велику
пажњу господарственом и финансијском
положају монархије, премда су дога-
ђаји на почетку ове године показали,
да је потрбино брже доунашење
ратног материјала, што је дјеломично и
provedено, а дјеломично се је почело
провађати. Оне су се мјере ипак кре-
тале у оквиру, што је утврђен за усав-
ршење Моје војске, којему у осталом
одговара и цјелокупни прорачун Моје
ратне управе за год. 1898.

Пошто се Босна и Херцеговина
господарствено нормално развијају у на-
предном правцу, моћи ће ове земље и
будуће године, као што су могле и до
сада, све издатке за своју управу из
властитих прихода подмирити.

Препоручујући основе, које ћете
примити од Моје владе, Вашој проку-
шаној увиђавности и патриотичком по-
жртвовању желим најбољи успјех
Вашој дјелатности, те вас најерљачније
поздрављам.

У уторак, 4 ов. м. састале су се
обје делегације у Бечу. Заједничка
влада је подијела објема заједнички
прорачун за 1898 годину. Главне све-
те су у прорачуну ове: Потреба мини-
старства спољних послова: 4.067.500
фор. редовних и 77.400 фор. изван-
редних издатака, свега 4.144.900 фор.;
ратна марица: 14.581.260 фор., све-
га 154.756.460 фор.; заједничко мини-
старство финансија: 199.307 фор. пен-
зије: 1.943.900 фор. рачунска контро-
ла: 137.457 фор.; Укупна свота
потребе: 145.197.118 фор. редовних и:
15.987.997 фор. изванредних издатака.
Доходак ђумрука аустриј. 48.072.790
фор. угарског 7.763.100 фор. Босне и
Херцеговине 213.000 ф. свог 56.078.890
фор. По одбитку управних трошкова
остаје сувишак од 54.197.890 фор. и
по одбитку ђумручног паунала за Бо-
ску и Херцеговину у своти од 600.000
фор. остаје чистог 53.598.890 фор.
По одбитку овог сувишка остаје као
укупно потраживање 98.798.951 фор.
редовних и 15.988.907 фор. изванред-
них издатака, од којих по добитку 2
постотка терета угарске државе пада
на земље под круном св. Стевана
26.106.891 фор. 59 новч. редовних и
4.700.444 фор. изванредних издатака
свега 30.807.336 фор. 25 новч. (30
постотка.) Покриће: Министарство
спољних послова: Доходарина:
132.000 флорива ратно министарство
2.660.372 фор. заједничко министар-

ство 577 фор. пензије: 139 фор. други
дохотци 4000 фор. Изванредно потра-
живање за војску, команду и заводе у
Босни и Херцеговини износи 3.539.000
фор. од које своте свада 1.025.766
фор. на земље под угарском круном.
Потраживање прошле године за по-
криће потреба бјеше 105.124.831 ф.
24 новч. а ове године 102.091.130
фор. 84 новч. дакле мање за 2.433.810
40 новч. Према томе је и свота Угар-
ске са 730.143 фор. 12 новч. мања.

Прорачунски одбор заступничке
куће рајхерата довршио је расправу о
основи нагодбеног провизорија. У ме-
риторној расправи говорили су само
заступници др. Штајвендер и гроф
Штирк. Овај је изјавио, да његова
странка придржаје коначну редакцију
закључка и да мора празити наду, да
ће до коначног ријешења овога предмета
паступити чинице, које ће омогу-
ћити, да се разбријети до екстрајности
замршена ситуација. За тим је одбор
гласовао о предложеној основи. Прије
свега отклонени су предлози Данин-
скијевни гледе одгоде расправе, а онда
прихваћена је основа владина и забачени
сви неправци. Од предложених
резолуција отклонена је она заст.
Вапрајт ра: да се не смије промије-
нити §. 14., доким су све остале при-
хваћене. Споменути заступник изјавио
је своју резолуцију као државни чини-
не. И мало не сви отклонени неправци
подијети ће се као предлози мањине.
Извјеститељем изабран је заст. Цијен-
так. Предлог дра. Милевскога, да се
извјеститељу наложи, да своје извјешће
састави у споразумку са предсједником
одбора, изазвао је бурну дебату те је
течајем исте гроф Штирк апелирао на
правдољубије предсједничково, очекују-
ћи, да он неће дозволити никаква на-
сила гледе примјене послоника. Др.
Странски називље протест мањине
обструкцијом маневром, др. Менгер
приговара томе жестоко и каже, да је
поступак Странскијев будаласт (blin-
nhaft), што је дало повода бурном при-
зору и ријечању. Коначно је прихва-
ћен предлог Милевскијев.

Српски посланик у Лондону, госп.
Мијатовић, изразио се је у једном раз-
говору са премијером лордом Сализбе-
ријем, да овај у својем познатом го-
вору у Гут-Хали није довољно признао
заслуге Србије, Бугарске и Црне Горе
за уздржање мира пригледом турско-
грчкога рата. Лорд Сализбери одрати
на то, да му није била намјера омало-
важити заслуге ових балканских др-
жава; он напротив радо признаје, да
су ове државе добро схватиле интен-
ције велевласти и доста мудре биле,
да се својевољно истим прикључе.

Хришћанска народна скупштина
у Милопотачосу прихватила је ауто-
номију за Крит. У дотичном закључку
истиче се, да прихваћа аутономију за
то, јер се сада након потписе у-
станова мира, Јевропа може бави-
ти уређењем критскога питања; јер
је по службеним изјавама јевроп-
ских кабинета сада немогуће, да се
испуне непромјенљиве жеље крит-
скога народа; јер су јевропске веле-
власти обећале да ће Криту дати пот-
пуну и у сваком погледу успјешну ау-
тономију, на темељу које ће имати под
суверенством Султана властиту своју
владу, а Турска не ће имати права,

да се мијеша унутрашње послове
Крита. Народна скупштина, прихваћа-
јући аутономију, изјављује, да ће искре-
но подупрати извршење исте, ако то
буде могуће одстрањем турских чета.
Не само народна скупштина, него и
цјелокупно становништво Крита слаже
се у жељи, да се турске чете што
прије одстране с острва. Закључак овај
потписали су су сви чланови народне
скупштине.

У немачкој питању расправе се
питање, да ли ће цар Вилим овај пут
лично отворити засједање државнога
сабора. Особита важност предлога,
који чекају законодавство даје неким
листовима повод, те закључују, да ће
цар Вилим лично прочитати престони
говор, како је то задњи пут учинио
год. 1894.

Разноликост странака и њихова
бројна снага разабире се из ових по-
датака: Немачко-консервативна стран-
ка (јункерство) броји 56 чланова, сло-
бодно-консервативна странка 25; не-
мачко социјална странка реформа 12;
средина странка 101; пољска 20;
народно-либерална 50; слободоумна
пучка странка 28; слободоумна удруга
13; јужно-немачка пучка странка 12;
социјално-демократска странка 47;
„двјјака“ има 31, два мандата још
нијесу попуњена.

Положај на Ријени, створен зах-
тјевима угарске владе, постао је врло
тугалив. У прошли петак 31 пр. м.
држало је, наиме, ријечко градско за-
ступство своју сједницу, која је била
врло бурна. Публике је било веома
много. Сви заступници, осим браће
Гелетића, Маховића, Лобесберга, Грао-
ца и барона Летица, потписали су и
подијели оставке као градски заступ-
ници. Пошто је прочитан записник
прошле недеље и овјеровљен, узео је
ријеч градоначелник др. Мајлендер, те
је у свом дугачком говору представио
положај града Ријеке према угарској
влади. „Угарска влада — вели Мајлен-
дер — иде за тим, да нам мало по мало
одузме и ово мало слободе што имамо.
Моја је савјест чиста, јер сам вршио
само своју дужност. Градско заступ-
ство није изабрало мене за начелника
због мојих личних заслуга, него је с
тога, јер је очекивало, да ћу ја пошто-
вати законе. Молим, да се с тога гле-
дишта и просудује мој поступак, и да
се прими на знање мој извјештај.“
Заступство бурним и дуготрајним одо-
бравањем прима извјештај на знање.
Затим је Фр. Вио у име своје и 47
градских заступника изјавио, да пола-
жу своје мандате, а то с тога, што
угарска влада без питања ријечког
заступства увађа на Ријени угарске
законе, те тим начинном вријеђа њихова
аутономна права, која су они насле-
дили од својих предака. Др. Мајлен-
дер вели да и он одступа под оваким
околностима. На предлог заступника
Осајбака, сједница ова закључена је
трикратним: „Живно краљ!“ Стано-
вништво ријечко демонстрирало је у
прилог др. Мајлендера, градека музика
свирала му је пред станом. Иначе је
у вароши било све мирно, и није било
никаких изгреда. Кошци између угар-
ске владе и Ријеке прилично су зате-
гнути. Ко ће дрзнути да их прекине,
видјећемо.

Приликом посјете румунског кра-
ља Карола у Будимпешти, држало се

као u vosku, da je, поред тога што је Румунија прислушила тројном савезу, побољшао одношај између Мађара и Румуна, те да ће наступити љепши дани и по једне и по друге. Да би то постигла, а да би и увјерила Румуне о симпатијама румунског краља, угарска влада замолила је краља Карола, да овај одликује орденом министарског савјетника Александра Јесенског, која је код Румуна у врло рђавој усмени, јер их је као државни одвјетник страшно говио. У том одликовању хтјела је угарска влада да покаже угарским Румунима, да се у Букарешту не одобрава њихова политика против Мађара, јер, ето, сам краљ Румуније, одликује Јесенског, коме је то једина заслуга, што је говио Румуне. Румунски краљ је одликовао Јесенског, но то одликовање није тако прошло на лако, као што се мислило, јер су Румуни врло добро прозрели намјеру угарске владе, што је имала приликом тог одликовања. С тога румунско јавно мњење тражи задовољствину, а та може бити само у том, ако надне Стурзина влада. А да је румунска раздраженост — „Н. Времења“ — са свим умјерена и оправдана свједочи сам ток ствари у Јесенској афери. Румунски посланик на бенком двору, Гика, примио је од министра спољашњих послова листу, у којој су била назначена она лица, која треба да се одликују од стране Румуније. Међу њима био је и Јесенски и министар Голуховски рекао је Гики, да је Јесенски шеф једне важне секције у министарству унутарњих дјела, и да и он и барон Банфи, полажу велику важност на то, да се Јесенски одликује румунским орденом. Краљ је Јесенском подарио орден, без да је што више знао о њему. Тек пошле одликовања, из румунских листова дошао је ко је тај Јесенски, али је већ било доцка, јер је Јесенски већ био одликован. Овим чином постигло се оно, што се није хтјело. Кабинет Стурзин је уздрман, и ако Стурза надне, што је врло могуће, то ће пад Стурзин значити и то, да је у Румунији ницезао аустро-угарски утицај, који се у пошљедње вријеме тако јако опажао у Румунији. Пошле Стурзе, тешко би се нашао румунски државник, који би према Мађарима био толико умјерен, благ и попуштаљив, као Стурза. У данашњим околностима, пад Стурзе значао би, дакле, да би руски утицај завладао не само на Балкану, и у Македонији, него и у Румунији. А то су, опет, ствари, које су за тројни савез право страшило. Судећи по најновијим догађајима у Руму-

нији, она тек што није изашла из тројног савеза, у који је тек скоро и ушла. А том је једини кривац политика Мађара, која, ево није дала Румунији да остане у тројном савезу, него ју је силом нагонила, да тражи себи други. А који ће она тражити, то није тешко погодити.

На банкету у Гилдхалу, који обично сваке године приређује лондонски лордмер, између осталог наизговорено је влади, и на ту здравницу одговорно је лорд Сализбери, предједник министарства. У своме одговору рекао је између осталог и то, да је баш тога часа добио од краљице телеграм, у ком га моли, да буде искрен тумач њене благодарности на извршеној лојалности приликом њеног јубилеума. Краљица у исти мах изјављује своје признање храбрим војницима у Индији и Мисру. Говорећи о Мисру, он је рекао, да је Африка постала права мука за министарство спољних послова. Сад се с Француском, Немачком, Италијом, Португалијом и другим силама воде мање више трајни преговори о африканским пословима, али он мисли, да би најбоље било, за сад још не говорити ништа о тим стварима, јер ти преговори трају дуго, па је вјероватно, да ће још дуго и трајати. Што се тиче Инглеске у африканским стварима. Инглеска своје захтјеве наплаћа једино на право Инглески су задатци привредни. Инглеска хоће да распростре трговину, занате и цивилизацију, да отвори нове тргове, а велике водене путеве, као што су Нил и Нилер, да са свим створи за саобраћај. Инглеска влада у том послу има неких обзира и према другим силама, но ти обзир имају својих граница, и влада неће дозволити, да се њена права очигледно игноришу. Прелазећи на источно питање, Сализбери је рекао, да је мир одржан, а то је главна ствар. Концерат јевропски је снажан и ако није брз, што се показало већ у више маха. Свој говор завршио је Сализбери са жељом, да се велике силе сложе у један међународни савез, који би за дуго вријеме обезбедио свети мир и благостање. Јевропски листови доста много коментаришу овај говор Сализберијев. Особито га коментаришу француски листови, због пријетње Сализберијеве на адресу Антона, француског министра спољашњих послова, због постојећих западно-африканским неснонраума са Инглеском.

„Правитељствени Вјесник“ јавља, да је влада руска предузела нарочите

мјере, како би се што рационалније експлоатисали рудници злата у Маринском округу томске губерније и у Семипалатинској области. У ова два мјеста находе се жипе злата у кварцу, кога има необично много. Да се пак одреди богатство ових рудника нарочите су нарочито фабрике, у којима се могу чинити пробае у велико. Министарство пољопривреде и државних добара наумно је подићи једну такву фабрику, и због тога је послало нарочите људе у Угарску, Немачку и Инглеску да изуче уређење таквих фабрика и оних механичких направа, које се сад употребљавају при прављењу проба. У исто вријеме министарство ово нацело је за вриједно да пошље нарочите људе, који ће изучити кварцове руднике злата у геолошком и техничком погледу у Африци и Аустралији, гдје се находе златне жипе у кварцу. У тој цијељи послат је у Викторију и Травсвал пижењер Реутовски.

— Скандал са торнедама у Грчкој узрујао је и атинске и цијело остало становништво. Капетан Растановуло, кога највише криве, изјавио је пред дисциплинарним судом, пред којим се имао правдати да је капетан Анастаси знао, да торнеде немају за напача и да је о том извјестио принца Ђорђа, али га је овај приволио, да ћути о тој ствари, да се држава не узбуђава и да се отклони скандал. Анастаси побија ту тврдњу и изјавио је, да су тек по свршетку рата наишли на то, да торнеде немају запаљача. Капетан Растановуло је тражио, да дисциплинарни суд преслуша принца Ђорђа као свједока, али суд није на то пристао. Скандал је још већи тиме, што су изашле на јавност неке појединости са тајних сједница дисциплинарног суда. Мисли се да је Растановуло сам дао листовима те извјештаје, који су дјелимиче лажни, а дјелимиче искренути. Антидинастички лист „Хестија“ доноси жесток чланак поводом ове немиле ствари и тај лист изјављује, „да неће мироватидок принца Ђорђа не ставе пред ратни суд. И капетан Анастаси ће по свој прилици потпасти под дисциплинаран поступак. Ову аферу погоршава још један интерви, што га је један сарадник листа „Емпрос“ имао са Левидисом, бившим министром морине у Делијанисову кабинету. Левидис вели, да се командант флоте Сахтурне просто није ни обзирао на заповијести, које су му шљане из министарства. У „Астију“ изјављује исти

Левидис, да је Лариса предата Турцима без знања тадашњег ратног министра, који је пошле у министарском вијећу протестовао против тога.

У Будимпешти се ових дана састао конгрес католика угарских, да широведе автономни римокатоличке цркве. На овом конгресу има двије велике странке; једна стоји под вођством грофа Алберта Апоњија, а другу предводи гроф Фердинанд Зичи, и изгледа, да ће у току савјетовања између обје те странке бити жестоке борбе, јер ће свака хтјети да оствари своја начела у погледу црквене автономije. Странка грофа Апоњија тражи, да се на основу краљевског описа, којим је сазван овај конгрес, има изградити позитиван савјеторат за автономiju; научка странка на конгресу пак жели, да се изгради поновна изјава краљева и то путем молбе, коју би конгрес имао подастрijети круни. У овом питању побijедила је на конференцији и код примаса кардинала Васарија и код грофа Апоњија странка овог пошљедњег. У суботу се конституисао конгрес, те је за свјетовног потпресједника свог изабрао једногласно грофа Јулија Санарија. При избору одбора двадесетседморице побijедила је листа Апоњијеве странке. Унијатски Румуни су протестовали против овог конгреса.

Ваља споменути, да римокатолички конгрес засједава без краљевског комесара, те је дакле искључен могућног, да савјетовању конгреса ставља сметње кр. комесар.

Турске власти у Мерзини (у Малој Азији) изазвале су сукоб са Аустро-Угарском, ушледе чега је одаслата онамо аустро-угарска крсташница „Леонард“. Са аустро-угарске стране овако опшеују ту ствар: „Почетком прошлог мјесеца мјестна власт у Мерзини прогнала је из Мерзине агента аустријског Лојда, Брацафолија, јер су на њега подозрјевали, да је ишао на руку јерменским бјегунцима, које је примио на Лојдове бродове по снижену цијену. Брацафоли је морао отићи у Александрију. Порта касније изјави, да се може вратити, али се мора подвргнути истрази због политичке оптужбе, те се Брацафоли врати у Мерзину, али тек што је ступио на обалу, органи власти га зоставише. Мерзинска власт је изјавила, да је то урађено по налогу владином. Аустро-угарски посланик у Цариграду, према строгом упутству из Беча, енергично је протестовао против тога насиља, и порта је

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

РАТНИ БРОЈЕВИ.

Статистика није највећа али је најпоунија наука. Она казује убједљиви језик бројева, и њезиноме утицају не може се измаћи ни филозоф на ни оптимистичка савјалица, коме се све ваздушне куле сурвавају, чим се стане уздизати сукопарни и суморни тороњ бројева. На и опет није баш тако суонарна та поука што из бројева вири, има и она своје нипантерије, своје франантно одлике и своје јако ефекте. У статистици ратова излази нам и цијела историја свијета у бројенима. Побједа и пропаст, смрт и рана, оружје и људи, вријеме и простор у свима биткама у Јевропи — уопређују се, и пред нас јасно излази „наравоученије“, које се из свега тога даје извући. Ту се тад види и како су се рат и мир вјековима једно према другоме у опште односили, као и колико су људских жртава ратова до сад прождри.

Само неко такове податке саопштићемо овдје — јер нам они најбоље показују ужасну моћ говора бројева! Они нам, крвави какви су, јасно свједоче: ко нам је у историји свијета најљући непријатељ био. Од 227 ратних година, које је Аустрија, по историји, имала за пошљедњих 400 година, било је 63 рата противу спољних непријатеља, а највећи број опет од ових вођен је противу Француске и као царства и као краљевине, па и као републике.

Послије ових ратова, било их је још понавјинио са Италијом и Турецком. Са Турцима имала је Аустрија 528, са Талијанима чак 700, које великих које мањих

битака. Али са Прусима већ је другојаче било. Од 27 бојева добила је Аустрија само девет.

Није увијек правило, да јачи савлађује слабијег, а да ни надмоћност у броју није увијек решавајући момент за успјех, и о томе нас поучавају статистички бројеви. Код Дрезде на примјер велики Корзиканац Наполеон, са 96.000 славно је потукао удружено непријатељско од 200.000! Ну, највеће чудо десило се у битци код Велфор-а 1870. год., кад је генерал Вердер са 45.000 савладао 140.000!! — Чудио, али истинито је и то, да су све веће поморске битке извојевано од слабијих флота! Зар то није једна занимљивост у историји? код Трафалгара борио се Нелсон са 27 противу 33; код Наварина побједише Инглеси са 26 својих лађа — 82 лађе турско-египатске; а код Лисе Тегетхоф је са својих 27 лађа потукао и у бјегство нагнао 34 јаке италијанске ратне лађе!! Крваво битке нијесу у него вријеме увијек и битко са много жртава — и о томе нас поучава статистика. Јер, у број укупнога губитка улазе и заробљени нестали, и одбјегли — а прави крвави губитак је истинито обилежје уопности ратно.

Највеће губитке свих времена на једној страни показао је француско-пруски рат у години 1870/71., јер 723.556 људи, а међу овима било је и 21.508 официра — пало је са француске стране, а уз то изгубише они још и 855.000 пушака, близу 2000 пољских и 5526 тешких топова, и 107 застана! Но много мањи дно укупнога губитка бјеше крвав, јер су се војске и предавале. Осим тога у многим ратовима, два па и три пута је већи број од бољештина пропалих војника но од самих рана.

У Кримскоме рату имале су западне силе 428.000 ратника, од ових поразболи-

јевало се 362.000 од којих је 69.200 помирло — а само њих 6200 је од рана уинуло.

Када се узме да је у борби сваки четрдесети војник убијен, — онда је сваки шести био боник.

Од 200.000 Пемаца, који су као гвозденим обручем опасали били Мец, било је за доба опасано њих 130.000 лијечено, а од 295.000 болесних, колико их је свега у томе рату било по пољским болницама — рањених бјеше само 88.000! А све резервне болнице заједно са заробљеницима имале су 812.000. болника. Готово утјешно је оно, што нам војна статистика прича о зломе дјетству пушчаног зрна. Сваки куршум не погађа, то правило и опет потврђују бројеви.

У бојевима до 1859 год. тек на 140 метака — падао је по један поодак; а 864 и 1866 опет, погађао је тек сваки 70 пруски метак.

Код Гравелоте — Сен-Привата, саксонски кор имао је тек на свако 400 метака по један поодак, а код Марс-ла-Тура опет тек сваки 452. Прије тога, пуцало се мање — али боље.

Данае је пушка једна машина, и војник гађа више насумце у маси — те тако и резултат је повољнији са стране човјечности. Не бојмо се дакле много од будућих бојева! — Нека би, рецимо, у будућем каквом рату стајале двије противничке војске — баш и по 200.000 људи — једна према другој, и нека би сваки од њих испалио по половину својих патрона, а то је по 50 метака — онда би се истина испуцало 10 милиона метака, али опет неби било више од 12½ процента губитка.

Боља пушка утиче само на трајање борбе, али не и на величину губитка. — Па која да је битка у овоме вјеку била

најкрвавија? Лајциг свакако — апсолутно узевши, јер у тој битци пало је са обје стране по 90.000 људи, али редативно Аенери са својих 38% губитака може се назвати најкрвавијом битком овога вјека.

Кениггрец је имао само 7½%; Марс-ла-Тур — та најкрвавија француско-пруска битка — 16%, Пловна 14% — опет дакле једна утјешна појава, да послје француских ратова битке нијесу никако крвавије постале. Нарочито је ванредно учешће официра у цјелокупном броју свију регимената. Пруски официрски кор имао је 100 процената губитка код Гравелоте, (војници само 44%) а код Скалица било је 60 процената официрског, а 30% војничкога губитка. Генерали у модерним ратовима, као да имају сигурнија леђа, јер на пр. у битци код Молвица, на 500 војника долази губитак једнога генерала, код Кениггреца на 2500, а код Гравелоте и на 9500.

Ако би крвави губици ваљало да су знаци за ратну ваљаност, то су модерне војске у томе онда у натраг пошле.

А кад би опет највећи губици били доказ за јунаштво ратујућег народа — она су у томе Руси први, а Талијани пошљедњи. Војсковођа, који је највише крви видео, и у кога се срце тако лако не сажали, — и односи највише побједа. Са славим живцима не извојевава се никада никаква побједа: — — — — —

И ако нам се у будућности стављају у изглед мањи ратни губици, то опет с друге стране сами ратови као да ће бивати дужи.

Од шлескога рата, ратови су по трајању порасли. То, истина, на први поглед и невјероватно изгледа, нарочито због већег броја и веће усавршености ратнога оружја.

обећала задовољштину, али оклијевала је дуго. Крсташка „Леопард“ послана је у Мерзину, да штити ц. и кр. конзулат и Хришћане у Мерзину.

„Пестер Лојд“ и бечки „Рајхсвер“ пишу врло агресивним тоном поводом ове афере с Турском, и сад наглашују, да у Турској заиста нема никаква реда и отворено јој пријете. Последње вијести из Мерсине тврде да је ова размирица изравната торжественим салутирањем аустро-угарске химне по захтјеву аустројског посланства.

Драјфусова афера сада у највећој мјери занима јавно мишљење француско. Сви листови пишу о том. Чавутски кругови су употребили све и сва, да докажу невиност осуђеног канетана, и ствар је дошла дотле, да су се у министарској сједници о ревизији парнице Драјфусове морали изјаснити министар предеједник Мелин и ратни министар генерал Вило. Изјаве министра Мелина и Вилоа у погледу Драјфусове афере нагале су сенатора Шерера Кестнера, да изиђе из резерве и да поднесе министру правде Дарлану цио материјал, на основу којег је он стекао непоколебиво увјерење, да је канетан Драјфус невин. Шерер-Кестнер тражи најодлучније ревизију Драјфусове парнице. У Француској има закон о поступку при поправци обмана, у које би пало правосудје. Тај закон коморе су волирале 1895 године, и њиме су измијењене неке дотадашње одредбе закона о кривичном поступку и проширена је могућност обављена парнице. Ово су одредбе, које се за Драјфусов случај морају узети у обзир: Открије ли се пошље осуде нова околност и чињеница, или набаве ли се нова документа, на основу којих се може утврдити невиност осуђенога, онда је министар правде у праву, да захтјева ревизију парнице; по пријети тога мора о томе да донесе рјешење парочита комисија, коју састављају три начелника министарства правде и три члана касацијског суда. Само је министар правде у праву, и нико други осим њега, да тражи ревизију, па водно се дотични процес код грађанског или код војног суда. Сматра ли министар правде, да је тражбе ревизије умјесно, онда пошље стврд касацији, да она то ријеша. Касација испита разлоге, на основу којих се тражи ревизија парнице. Нађе ли касација, да су ти разлози умјесни, она попиштава раније донесену пресуду и наређује повпретрес. Касација има право, да за ревизију парнице избере суд, кога је

сад изабрала касација, поново узима и парницу у претрес и доноси коначну пресуду.

Неки листови иду тако далеко, да износе име оног официра, који је учинио издају. На је Драјфус страдао мјесто њега. Тај је официр артиљеријски капетан Дени Луј де Ружма, који је 1896 год. иступио уз службе. Овај официр је изјавио, да презире бизнисне авантуре у „Фигару“ и да не зна, шта му ваља чинити, ако га Шерер-Кестнер у свом меморандуму спомене или прецизира своју сумњу на њега.

„TRIBUNA“ О ПОСТАНКУ ТРОЈНОГА САВЕЗА.

Приликом посјете, коју је учинио аустројски министар спољних послова италијанскоме Краљу у Монци, римски лист „Трибуна“ доноси из пера једног дугогодишњег дипломата, следеће податке о постанку тројнога савеза:

Кад су Французи у прољеће 1881 г. посјели Тунис, што је у првој линији произвело над Каиролијева кабинета, односи између Француске и Италије постали су врло затегнути. У Риму је завладао озбиљан страх, да може доћи до рата, у ком би Италија као сасвим неспремна, морала подлећи. У тој невољи обратио се Манчини, ондашњи министар спољних послова, кнезу Бизмарку, и уписао га је, какав би положај Немачка заузела у случају конфликта између Италије и Француске. Онда је и нуђено Немачкој савез; али како је Немачка онда била у савезу са Аустријом, то је кнез Бизмарк наговјестио Манчинију, да он мора ићи преко Беча, ако мисли тај савез извести. То је био тежак захтјев; али према све већој опасности од олује у Риму су се ипак одлучили, да преговарају с Бечом, и како се Аустријски Цар спремао да у августу 1881 год. на велике маневре у Тирол, то је нарече-но Италијанском посланику у Бечу, грофу Робиланту, да се извијести, би ли Цару, приликом његова бављења у Тиролу, повољна била посјета италијанскога Краља. Барон Хајмерле, ондашњи аустројски канцелар, примио је ту понуду нарочито с тога, што је то подухватио и кнез Бизмарк, па ју је и Цару саопштио. Али је Цар тај предлог одбио наводећи, да би он Краља Умберта радо примио у Бечу.

Овај царев одговор у Риму се баш ни мало није свидио. Ни краљ ни његови министри нијесу још заборавили били какве је неуљудности, нарочито од царице Јелисавете морао отијети Виктор Емануило при његовој посјети у Бечу. У Риму су се побујали, да ни краљ Умберто неће боље проћи, те је наложено грофу Робиланту, да те зебно престаји у Бечу. Кад је цар о томе извијестио, онда је он лично изјавио грофу Робиланту, да се ништа не плаше, па га је замолио, да увјери италијанског краља, ако би он с краљем дошао у Беч, да ће их царица с највећом уљудношћу примити.

Умирећи овим царским увјерењем, а с друге стране постакути све већим заштравањем у односима између Италије и Француске, у Риму се одлуче на посјету у Бечу; али су се у исти мах хтјели побринути и о томе, да цар ту посјету врати. С тога се послата из Рима грофу Робиланту нова упутства у том смислу.

Међу тиме бјеше умро барон Хајмерле. С тога је гроф Робилант преговарао непосредно с царем, који је обећао, да ће краљу Умберту вратити посјету онако исто као што је то учинио био и према Виктору Емануилу; али је изјавио да он неће никада погом стати ни у Риму, ни у Флоренцији, ни у Неапољу, јер му то не допуштају ни његови осјећаји, као католика, ни његове породичне везе, јер су у тим трима варошима до прије неколико година владали она и његови блиски сродници. Овај неповољан одговор гроф Робилант није хтио саопштити римској влади нисмом или депешом, него је лично отишао у Неапол и Канодимонте, гдје се онда бавио министар Манчини. Министар је био у великој бризи због гласова, који му стизаху из Француске. Француска, видећи Италију усамљену, спрема се, да јој објави рат, није се имало куд, него се морао предузети одлучан корак.

Према томе сазват је министарски савјет и одлучено је да краљ и краљица оду у Беч цару у посјету; што се тиче враћања те посјете италијанска влада изјавила је да се ослања на царско вичештво. Посјета је извршена у октобру 1881 год. Тим је у Бечу постављен темељ тројном савезу и отклоњен је италијанско-француски рат.

Ово што сам овдје испричао, чишта је историја — вели нисац ових података — али не смије тврдити као извесно, да је Криспи, после посјете немачкога цара у

Риму, протествовао због тога, што аустројски цар не враћа краљу посјету, и да је цар према томе протесту остао при ономе што је исцрпа обрекао био. Цар је готов био да посјету врати краљу у Милану, у Млецима или у Турину. Али је Криспи казао: „Или у Риму, или нијегде.“ И тако враћања посјете није никако ни било.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Добротвор српског народа.) Вршачко „Српство“ доноси:

Пок. одлични и опште уважени грађани вршачки Љубомир Недјелковић који је радићи цијелога свога вијека неуморно стекао врло лијепо имање, желио је у своме животу оставити иза смрти своје љубљеном народу српском задужбину, из које да се у трогодишњим роковима издају приходи младом Србину трговцу или обртнику, да себи трговачку или обртничку радњу отвори у Вршцу или у ком другом мјесту Угарске, гдје Србину живи.

Ту замислио пок. Љуба Недјелковића отварила је његова удовица, жена и родољубива Српкиња гђа Јулијана Недјелковић рођ. Барбуаковић, у споразуму са браћом покојнога Љубе, с. г. Ником и Јоцом Недјелковићем и сестром Милом удовом пок. нашег првака Ђуре Цвесића, расположивши тако, да се из имања пок. Љубе Недјелковића оснује заклада са свотом од 30.000 фор. словом: тридесет хиљада фиорина а. вр. која ће заклада прећи у руковање „Матице Српске“ у Н. Саду. Из те закладе, имају се према жељи закладатеља сваке три године издати приходи Србину трговцу, који се исказао и доказао буде, да је са Српкињом православно вјере, по канонима православно цркве ваљани брак склопио и који се обвезао буде, да у Вршцу или у ком другом већем мјесту Угарске, гдје Срба у већем броју има, трговачку или обртничку радњу отпочне.

Питомачка мјеста понуђаваће главна скупштина „Матице Српске.“

Заклада та ступиће у живот иза смрти гђе Јулијане Недјелковић а до тог времена задржава гђа Јулијана Недјелковић приходе од горње своте за свој ужитак.

Осим тога завјештала је гђа Јулијана Недјелковић 500 фор. „благодјеланју“ вршачком, 200 фор. „женској задрузи“ у Вршцу, 100 фор. „фонду сиромашне дјече“ 100 фор. српском пјевачком друштву вршачком и 100 фор. градској болници.

Гђа Јулијана није се могла боље и љепше одужити сјени свога милаго супруга, а нашег преминулог суграђанина, Љубе Недјелковића. Отваривши замисао свога супруга, коју је он цијелог живота свога у родољубивом срцу носио, подига је и своје Љуби и себи а и цијелој одличној породици Недјелковића трајан споменик, тврди од камена, јер ће захваљујући Српству вагда највећим поштовањем сјећати се добротвора својих.

Слава пок. Љубомиру Недјелковићу! Част и хвала гђи Јулијани Недјелковић!

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Купус кисјели учинити да буде укусан, чврст и трајан до Петрова-дне, а расо да је пријатнији од садањих вина.

Почем је купус, као и пасуљ, животна потреба за наш народ, упутно је подјесен да прикажемо правила за кисјељење купуса, по којима ће сваки имати кисјелог купуса и расола у најпријатнијем виду и укусу. Ова су правила неодложна потреба за сваку породицу, која купуса има, а и за онога, који ма га гдје једе. Јер жалосно је за породице и гостионичара, кад једе купус смрдљив и лигав као труо и кад није слињав и смрдљив расо купуси. Ко зна ваљаност купуса и доброг расола, он ће признати да је једна животна потреба знати уредити купус и расо тако, да дуго трају и да се са укусом и милином једу и пију.

Ко жели да има тако ваљаног кисјелог купуса и расола, он треба да послуша ово правило, а зна име.

Прије свега суд за купус треба да буде потпуно чист и равно на подесно мјесто постављен. Кад си очистио добро главице купуса од сваке нечистоте, онда метни на дну каде неколико изломљених кукуруза сувих, повеће парче гвожђа и нарезана рена, са три четири шаке просијаног понела. Ако нема таког гвожђа, може се ставити неколико повећих клинаца или ексера. Тад слажи одозго главицу по главицу, али тако како је стојала на њиви: коријен доле а главица горе. Другије не смије бити. Да би купус стојао добро сложен, треба опрати здраве ноге и руке и сваку главицу погом притиснути да добро једна поред друге улегне. На више мјеста између редова треба метати по неколико изломљених „корије-

нова“ кукуруза (класова) и комадића рена, са нешто мало наприке. Ко обе да му да му расо буде рујан као шипрасто вино, неке метне у сред купуса неколико комада посјечене цвијетке (блатве). Црвени кукуруз има већ првенство од жутог, исто као што има и црвени, модрикасти купус већу пажњу од бијелог. Купус не мора стајати да се провене кад се овако уки-сјели; него чим посјечен и очишћен може се метати у судове за кисјељење. На сто главица доста је једна кила соли, па и мање. Воду треба наливати ону, која је по сва чиста. Ако је вода макар мало труњава треба тражити добру. Данце треба да је дебело и толико да цио суд купус покрије. На њега треба метнути посве велики чист камен или гредама приковати га да добро притискује купус. За доброту купуса и то је врло пузно. Купус тај треба претакати четири пута у четири недјеље и то свако недјеље у онај дан, у који си купус покисјелио. То мора бити.

Чистећи купус и метајући га у суд, тако исто претакати морају бити чисте руке и тад се не смије никако усјекњивати, ватати за нос, за уста и за краке. Јер тамо се налази невидљивих животињаца, које се могу пренијети и купус покварити. Тад се није добро ни иза врата ни по глави чешати или иначе ватати, зато што се и тамо налази трло нечистоте. Ако се коме кашље, нека остуни по даље од купуса и на страни се искошље. Кад се купус почно водити увјек се руке морају опрати и ону главицу навадити, коју си први пут ухватно кутлачом, или српом, или руком. Потегнуту једном главицу петроба враћати.

Тим начином имаћеш купус и расо да ти је милина и гледати и јести и пити, а кукуруз онај у купусу постане као варен и посве угодан за јело. Ово је опробато на више мјеста, као и то да такви расо лијечи десетину болести.

Покваре кисјели купус поправити можемо овим начином: Источи цио расо из поквареног купуса и пропери га све главицу по главицу са чистом водом. Тад ће тај покварен купус повратити се у добро и укусно стање, а тако и расо његов. Ако оћеш да се прије укисјели, додај у њега два, три изрезана лимуна.

Купус и расо имати свјеж и диван преко цијеле године, можемо овим начином: спреми купус као што је горе означено у буре или бачну, која се може затворити. Кад си сложио купус и друге примјесе на показани начин, онда затвори буре исто онако како се вино затвара и остави тако до лета у подесном и сувом мјесту. Кад буре отвориш о Петрову или Илину дню наћеш у њему купус и расо онаки како се само зажелити може. Таким начином обрадоваћеш и зачудити цијелу околину која зна здравствени и љковиту приједност купуса и расола. Ни овај посло није ни тежак ни скуп, а природник добија, па јоо га сам или га продавао.

Незаборавимо да медицински научари тврде да једење купуса са расолом и зетиним лијени скорбут-пољачину, а у исто вријеме љковито је противу затвора, главобоље, неспјестине, неспавања и нервног-раздражљивог стања. Научари доктори веле да је и прослављени Хинокрвт лијечио разне болести са купусом. Овчари треба да знају да купус кисјели одлично лијечи овчији метил.

Јамачно због тога се и говеда за купус сладак отимају. То свједочи да је истинита она пословица неких народа, која веле: да онај неће добити јектику и да ће дуго и здраво живјети ко једе често купуса. Многи доктори тврде да је и расо здравији и љковитији од многих сируна апотекарских јер у њему има доста млијечне кисјелине и фосфорног креча.

Купус укисјелити за неколико дана, па и за 24 сата. Кома је итно потребно имати кисјела купуса било рибанца или у главицама, нека учини купус по овом упутству: Суд за купус ваља добро очистити па кад се осуши онда га полити ције-лог изнутра са љутим сирињом, а тако исто треба га полити при мећању главицу по главицу. Таким начином а код топлог мјеста купус ће укисјелити често за 24 сата. За продање, ово је врло пузно а за народ посве корисно.

Говорећи о кисјељењу купуса, треба да кажемо: како ћемо добити крпину и једре главице купуса? Ради тога, треба прије расајивања турирати расад у воду, у којој је растопљено кокошијег или голубијег љубрета и оставити да у тој смјеси постоји три, четири сата. Тад расад треба садити, али у сваку рупицу преходно треба насуту мало просијана понела. То најгора велике главице, па макар и земља и полоша било. А ако се земљиште одређено за купус ваљубри с јесени са свињском балегом, онда ће купус још крупнији и бољи бити. Ово је признато и у науци и у прак-тици као посве истинито и успјешно средство. Користимо се тим простим и јев-ним средством да крупног купуса добијемо.

Кад се зна да је купус важна чињеница за народну исхрану, а његов расо као љковито пиће, онда упутно је да

Али се то објашњава, кад се зна, да се у моденим ратовима борба почиње још са великим остостајањем, те тако тај промијењени начин борбе дјела у супротном правцу од смртоносности модернога оружја.

Борба „Преа у преа“, а са њоме и брзо рјешавање — све је ређа и све вјероватније су бичке будућности, које ће дужи од једнога дана трајати. Војнику је све теже да постане јунак. Растројени начин борбе, гони га нита више, да се за се постара — и не марећи толико за одликовање. Покада је многи одважик, масом пошен, досијеђао и не хотјев — и до одлике; данас је он више индивидуа.

И теже но игда, биће тада свакоме ратнику, да — у борби са слабиом димом, који је пређо као нека благоволна копрена заглавао погледу бар најкрвавије ратне сцене — смрти весело у очи погледа. —

Човјек се одиета згрози, кад срачуна све криве жртве, које су у дугим и грозним ратовима подишане Богу рата — али се и тјеша, кад види, да те цифре за-зају још и ово: „умирите се, јер горе неће и не може више бити!“

Па „Српских Новина“

учитељи, свештеници и општинари и оваке поукѣ народу при свакој зборној прилици приказују, незаборављајући суд науке, која вели, да у купусу има велики дио беланчевине, скроба, пшобиља креча, који су састојци животна потреба за организам човјека.

(Вријеме). Послије толико ливјених јесених дана, јучер је освајуо сунце. Данас је ведро као сребро.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

БЕЧ, 8 новембра. — Експозе Голуховскога у Угарској делегацији започео је историским прегледом, којом је згодом енергично бранио јевропски концерт и дјела његова и топло хвалио. Министар рекао је да је ријешење критског питања ствар части Јевропе. Препоручено је Султану да што прије узме иницијанту управнијех реформа, које су неопходно потребите. Рекао је на даље, да је тројни Савез стожер аустро-угарске политике. Споменуо је посјету у Монци и потпуно сагласје са Италијом. Задржао се подуже на развоју пријатељских одношаја са Русијом, основа којих јест узајамно одрицање ма које освајачке мисли, независност балканских држава те њихово самоопредјелење, што искључује свакију хегемонију. Под овим условима Аустро Угарска је рада пријатељствовати са Русијом. Голуховски споменуо је извршене одношаје са Француском, Инглинком и Румунском, на и симпатију к унутрашњем развијању и утврђивању балканских земаља. Свршио је свој говор апелујући на све државе јевропске, да се окористе новом ером мира да се удруже енергично како би зајамчили свој опстанак према страшној конкуренцији прекоморских држава. Експозе примљен је великим одобравањем.

ЦАРИГРАД, 8 новембра. — Руски посланик предао је Порти ноту, која се односи на изјаву 12 Новембра.

ПЕТРОГРАД, 8 новембра. — Новости спомињућу говор Цара Франца Јосифа, петицу да негодна размирица Аустро-угарске и Русије на балканском полуострву од сада припада историји. „Н. Времја“ назријева у ономе мјесту Царева говора о пријатељским одношајима са Русијом врло важан догађај особито у очи рјешавања критског питања.

БЕЧ, 9 новембра. — Голуховски изјавио је у одбору угарске делегације за инострану политику, да Аустрија ни директно, ни индиректно нимало није уливисала на промјену владе у Србији. Одбор је гласовао аklamацијом повјерење министру и одобрио прорачун мин. иностраних дјела.

АТИНА, 10 новембра. — Питање анкете о рату кренуло је политичким правцем. Очекива се сјутра значајна комора. — Антиделијанисти настоје да одврате кризу. Неке новине савјетују министарство да одгоди сједнице Краљевским декретом.

БЕЧ, 11 новембра. — У прорачунском одбору аустријске делегације Голуховски нагласио је да је тројни савез стожер ауст. политике. Вели да није истина да се аустр. политика нагласила до дана данашњег у оприједи са политиком Русије — да је могло бити неспоразумљења, пу да је аустро-угарска влада вазда настојала да та

неспоразумљења распрши, а исто тако и Русија, док нијесу увидјеле и једна друга, да нема неспремности опријека. — Могао би се ко лако преварити мислећи, да се Аустро-Угарска одриче ма којег уплива на балканске државе. — Наша је монархија, вали министар, због економских прилика и географског положаја услована, да природно упливише на те државе, али неће да се упрти у унутарње политичке послове њихове, ни да експлоатише једну странку против друге. — Што се тиче Крита министар држи да се не може опозвати ни бродовље ни војска, док се не доврши организација острва. — Одбор је гласовао аklamацијом повјерење министру и његовој политици.

ПЕТРОГРАД, 11 новембра. — Службене новине обпародовале су трговински уговор између Русије и Бугарске.

БУКАРЕШТ, 12 новембра. — Парламенат је сазван за 27 новембра.

БЕОГРАД, 12 новембра. — Проноси се глас да ће бивши министар пресједник Новаковић бити именован послаником у Цариград.

ПЕТРОГРАД, 12 новембра. — „Новости“ говорећи о експозеу Голуховскога констатују изврени упечатан на руско јавно мњење; Аустро-Угарска, оснивајући своју политику с једне стране на тројни савез, с друге на споразумак аустро руски који искључује ма које умјешање у после балканских народа, може говорити велим увјерењем, по имаде о сталности јевропскога мира. —

АТИНА, 12 новембра. — Комора упркос министру правде, забацила је за 77 гласова против 50 предлог тесалских посланика, да се одгоди расправа о сатаву анкетног одбора о рату. Сједница би закључена због незаконитога броја. — Делијанис уздржао се гласања.

БЕЧ, 13 новембра. — Данашња сједница заступничке куће у којој се имаше расправљати друго читање провизорне нагодбе са Угарском, била је врло бурна, догоди се сукоб између левнице и деснице око пресједничке трибуне, изазват по радикалном њемачком посланику Волфу, који је за вријеме прекинућа сједнице звонио пред сједничким звонцем. Посланик Шенер (радикални њемац) подигао је једну министарску столицу а други посланик тргнуо ножић; услед ужасне буње пресједник закључи сједницу.

КАНЕЈА, 13 нов. — Цар Никола Послао је повчану помоћ Кришанма. Обновиће на свој тронак православну епископску цркву изгорену у Канеји и саградити општинску болницу и Ретимо.

АТИНА, 13 новембра. — Комора је одгодила сједницу.

БЕЧ, 14 новембра. — Данашња сједница још више узрујанија; али вишином гласова примљена је модификација провизорног закона парламената, којим се предсједнику даје право искључивања депутата послје три сједнице, у случају кад би они изазвали нереде; међутим парламенат може искључивати послје тридесет сједница. Левича изазива узбуну неописиву, тако да се сједница није могла наставити. Делегација угарска ветирала је буџет за окупиране провинције, при чем изражено је признање заслуга и повјерење администрацији која ради с пуним

успјехом и тактом давајући могућност Аустро-Угарској са достојним начином испунити мисију повјерену њој на Балкану.

САЛОНИК, 14 новембра. — Војска и војни бродови послати су поводом опасне Албанске агитације у Пећи и Ђаковици.

МЕРСИНА, 14 нов. — јучер је било торжествено салутирање аустро-угарској застави, по захтјеву Аустро-угарског посланства у Цариграду.

ЈАВНА БЛАГОДАНОСТ.

Г. Мило Милетић даровао је педесет и седам комата разних књига, да се раздијеле ђацима ове школе. На овом лијеном дару изјављује му се од стране ове управе и школског старатељства најтоплија благодарност.

М. Морача, 8 новембра 1897.

УПРАВА ШКОЛЕ МАН. МОРАЧЕ

ОБЈАВЕ.

Петар и Марко, синови Стевана Стојановића учитеља с Фругка из Вјелопавлића прије двије године отишли су у Србију у Сењски Рудник; доцније су прешли, како се чује, у Бугарску, али родитељи о њима ништа не знаду, нити чују. С тога се умољава сваки онај, који што о реченима зна, да би извијестио:

кашц. мин. иностраних дјела.

Цетиње, 6 новембра 1897.

Назад четири године отишао је Перо Николин Вуксановић из Теблића у Цариград, одакле је прешао неђе у Влашку, и до 1894 год. својима се јављао. Будући да од то доба његова родбина никаквог гласа од њега не добива, то се сваки онај умољава који би што о поменутом Перу знавао да би извијестио:

кашц. мин. иностраних дјела.

Цетиње, 6 новембра 1897.

Иво Тодоров Поповић из Његуша, отишао је назад неколико година у Бугарску; до ланих бавио се је у Софији одакле је отишао, без да се зна куд. На затраживање његове жене, умољава се сваки онај, који би што о поменутом Иву Тодорову Поповићу знавао, да би доставио:

кашц. мин. иностраних дјела.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трст.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати пр је подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати пр. подне.

Из Под. орице за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Цетиње, 12 септембра 1897.

У П Р А В А
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Овијем се износи најавном инкенту затечена роба у дућану покојног Николе Шћаре, бившега овдашњег трговца због измире његових дугова, које је покојник остао дужан.

Те услед тога овим се обзнањује свима онима који би жељели куповати ову робу да се пријаве потписатој управи, најдаље до на 18 ог Новембра ове 1897 године кога ће се дана лицитација свршити, и роба предати у власништво понуцоу највише цијене.

А тако исто јавља се овим путем, и свим дужитељима покојног Николе који имају од њега какав дуг тражити, да своје потраживање са чистим документима поднесу овом суду најдаље до на 10-ог новембра ов. год., иначе губи свако право потраживања о намиру од имања покојног Николе Шћаре.

Данилов-град, 10 октобра 1897.

Број 287.

У П Р А В А
ВАРОШИ ДАН.-ГРАДА
(5—5)

ОГЛАСИ

1000, 3.000 или 50 до 150 наполеона

на годину може зарадити један човјек работајући с нашим машинама за плетење. Лако се научити; дијете може се служити шњима. Једна чарана може се сплетети за 20 минута. Траже се агенти. Питајте ценовнике (prix courants) Mr Celford — 67 Southwork str. — London S. E. 4 кореспонденција на француском и њемачком. (4—10)

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato non dovrebbe mancare a nessuna mensa.

Zadar Zadar
(Dalmacija) (26—37) (Dalmacija)